

Koncernøkonomi

Ord/Udtryk	Forklaring
Afledt drift	Afledt drift er de driftsudgifter, der følger med et nyt anlægsprojekt. Det kan være udgifter til f.eks. el, varme, vand, rengøring og græsslåning. Afledt drift kan også være negativ. Hvis kommunen f.eks. sælger en ejendom, og dermed fremadrettet sparer udgifter til el, vand, varme mv.
Anlæg	Det kommunale budget er delt op i bl.a. drift og anlæg, hvor anlæg er karakteriseret ved at være et aktiv (en værdi for kommunen), som forbruges over mere end et år, og har en vis størrelse f.eks. bygninger. Driftsudgifter er de løbende tilbagevendende udgifter. Anlægsbudgettet udgør en selvstændig del af kommunens budget. Indeværende års anlægsprogram fremgår af en anlægsoversigt. Oversigten over vedtagne anlægsprojekter i hele budgetperioden kaldes en Investeringsoversigt.
Anlægsbevilling	Anlægsbevillinger kan være ét- eller flerårige og gives til anlægsudgifter og -indtægter (indtægter ved salg eller modtagne fondsmidler). Der afsættes først et rådighedsbeløb til disse anlæg, bagefter godkendes en anlægsbevilling. Anlægget må ikke påbegyndes, før der er afgivet en anlægsbevilling.
Anlægsloft	I Økonomiaftalen mellem KL og Regeringen fastsættes en grænse for, hvor mange penge kommunerne tilsammen må bruge på bruttoanlæg (alle anlæg fratrukket anlægsindtægter). Denne grænse kaldes for kommunernes anlægsloft. Formålet er at forhindre overophedning af økonomien ved at begrænse kommunernes anlægsinvesteringer.
Anlægsoversigt	Oversigt over afsatte rådighedsbeløb i indværende år.
Balanceforskydninger	Balanceforskydninger angiver forskydninger i kommunens balance. Det kan være ændringer på kommunens mellemregningskonti bl.a. mellemregning mellem årene, forskydninger i kommunens restancer, forudbetalte refusioner, afdrag på lån og låneoptagelse.
Balancetilskud	Balancetilskuddet er en del af bloktilskuddet. Balancetilskuddet sikrer, at der er balance mellem det udgiftsniveau, der aftales i Økonomiaftalen for kommunerne under ét og de kommunale indtægter. Balancetilskuddet kan både være positivt og negativt.
Befolkningsprognose	Hvert år i foråret laves en ny prognose over befolkningsudviklingen i kommunen. Prognosen baseres på den forventede udvikling i boligmassen. Prognosen er opdelt på delområder, skoledistrikter og dagpasningsdistrikter. Der udarbejdes en separat elevtalsprognose.
Beskæftigelsestilskud	Fra 2010 har kommunerne overtaget ansvaret for de forsikrede ledige herunder finansieringen (ledige borgere, der er medlem af en A-kasse). Staten giver kommunerne et beskæftigelsestilskud til finansieringen af kommunernes udgifter. Beskæftigelsestilskuddet midtvejsreguleres i budgetåret på baggrund af den forventede ledighedsudvikling i kommunen ift. ledighedsudviklingen i regionen. I det efterfølgende år sker der en endelig regulering af beskæftigelsestilskuddet på baggrund af den faktiske ledighedsudvikling og de faktiske afholdte udgifter i

	regionen. Tildelingen af beskæftigelsestilskud sker dermed ikke i direkte i sammenhæng med kommunens egne udgifter til forsikrede ledige. Kommunen kan derfor godt have både højere og lavere udgifter til forsikrede ledige end indtægten fra beskæftigelsestilskuddet.
Betinget balancetilskud	En del af balancetilskuddet (se balancetilskud) kan være betinget af, at kommunerne samlet set overholder det aftalte udgiftsniveau for serviceudgifter og anlægsudgifter i budgettet og i årsregnskabet (se anlægsramme og serviceramme). Om en del af tilskuddet er betinget fremgår af økonomiaftalen.
Bevilling	Byrådets godkendelse af hvor mange penge, der må bruges, og til hvad pengene må bruges. Bevillingen er Byrådets bemyndigelse eller tilladelse til, at der afholdes udgifter eller modtages indtægter enten vedr. anlæg eller drift.
Bevillingsniveau	Bevillingsniveauet i Halsnæs Kommune er på politikområder (en underopdeling af udvalgsområder). Det betyder, at de afsatte budgetter ikke kan benyttes til aktiviteter, der ligger indenfor andre politikområder uden Byrådets godkendelse.
Bevillingsoversigt	De samlede bevillinger af driftsudgifter og -indtægter fremgår på bevillingsniveau (politikområder) af en særlig oversigt kaldet bevillingsoversigten.
Bloktilskud	Kommunerne finansieres delvist af egne skatteindtægter og delvist af Statens bloktilskud. Bloktilskuddet er sammensat af følgende dele: <ul style="list-style-type: none"> • Bloktilskud svarende til bloktilskuddet året før • De budgetgaranterede udgifter på overførselsområdet • Kompensation for mer- eller mindreudgifter som følge af nye eller ændrede opgaver (se "DUT" og Lov- og Cirkulære programmet) • Balancetilskud (se "Balancetilskud").
Brugerbetaling	Der opkræves betaling for en del af den kommunale service f.eks. for en plads i daginstitution. Denne betaling kaldes brugerbetaling.
Brugerfinansierede område	Det brugerfinansierede område består af de områder, som er fuldt ud finansierede af brugerbetaling. Der indgår således ikke skatte kroner i finansiering af områderne. De brugerfinansierede områder er: <ul style="list-style-type: none"> • Halsnæs Renovation og Genbrug A/S • Rottebekæmpelse
Bruttoanlæg	Bruttoanlæg indeholder alene anlægsudgifter.
Budget	Hvert år skal kommunerne udarbejde et budget, hvor Byrådet beslutter, hvad kommunens penge skal bruges til. Et budget er simpelt sagt en oversigt over kommunens forventede indtægter og udgifter på planlægningstidspunktet. Et kommunalt budget udarbejdes for fire år (selve budgetåret samt 3 overslagsår). Derfor hedder det eksempelvis "Budget 2018-21". Budgettet er dog kun bindende for selve budgetåret. Derfor er det altid det kommende budgetår, som Byrådet forhandler om. Budgettet skal besluttes på bevillingsniveau, men derudover udarbejdes også budgetter, der viser udgifter og indtægter på et lavere niveau fx aktivitetsniveau, enkelte og områder, virksomheder mv.
Budget- og regnskabssystem for kommuner	Budget- og Regnskabssystem for Kommuner er Indenrigsministeriets regler for kommunernes økonomistyring. Reglerne findes her: http://budregn.aim.dk/budget-og-regnskabssystem-for-

	<p>kommuner.aspx. Ministeriet sætter bl.a. regler for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • årsbudget og budgetoverslag for de følgende 3 år • regnskab • kontoplanopbygning (den såkaldte autoriserede kontoplan) • kontering • moms
Budgetgaranti	<p>For visse kommunale udgifter på beskæftigelsesområdet er der budgetgaranti. Det drejer sig om de overførselsudgifter, der er særligt følsomme over for ændringer i konjunkturerne. Ordningen indebærer, at kommunernes bloktilskud fra staten forøges, hvis udgifterne på de budgetgaranterede områder stiger. Omvendt reduceres bloktilskuddet, hvis udgifterne falder. De budgetgaranterede områder omfatter kontant- og uddannelseshjælp, aktivering, revalidering, kontantydelse, ledighedsydelse, ressource- og jobafklaringsydelse og førtidspension. De ikke-budgetgaranterede overførselsudgifter er sygedagpenge, fleksjob, personlige tillæg, boligsikring, boligydelse og seniorjob. Udgifter til forsikrede ledige er heller ikke omfattet af budgetgaranti. Under forhandlingerne mellem KL og regeringen om Økonomiaftalen, aftales det, om der i indeværende år skal ske en midtvejsregulering af de budgetgaranterede udgifter.</p>
Budgethåndtag	<p>I forbindelse med budgetprocessen i Halsnæs Kommune udarbejdes der forslag til effektiviseringer, reduktioner og udvidelser. Forslagene beskrives med indhold, økonomi og øvrige konsekvenser mv. De notater, som indeholder disse beskrivelser, kaldes "budgethåndtag".</p>
Budgetlov	<p>I 2012 trådte Budgetloven i kraft. Formålet med loven er, at de offentlige budgetter samlet set skal være i balance eller udvise et overskud, så Danmark kan overholde forpligtelserne i EU's Stabilitets- og Vækstpagt. For kommunerne betyder det bl.a., at der er indført udgiftslofter (anlægs- og servicerammer), der skal overholdes samt krav om overskud på den strukturelle balance.</p>
Budgetmappe	<p>I forbindelse med budgetprocessen i Halsnæs Kommune samles alt materialet til Byrådet i en budgetmappe. Budgetmappen er elektronisk og tilgås som en dagsorden på linje med dagsordener til de politiske udvalg.</p>
Budgetoverslagsår	<p>Budgetoverslagsår er de 3 efterfølgende år i forhold til det år, der budgetforhandles om.</p>
Budgetsimulator	<p>I forbindelse med budgetprocessen i Halsnæs Kommune udvikles der en budgetsimulator (et excelark), hvor Byrådet har mulighed for at simulere de kommende års budgetter ved at tilvælge og fravælge budgethåndtag samt ændre på andre forudsætninger som fx lån.</p>
Budgetår	<p>Budgetåret er det første år i et kommunalt budget. Budgettet udarbejdes for fire år; selve budgetåret og tre overslagsår.</p>
Deponering/Deponerede midler	<p>Kommunerne er underlagt særlige regler i forbindelse med leje og leasing af anlægsaktiver. Kommunen er forpligtet til at deponere et beløb svarende til hvad udgiften til anlægget ville have været, hvis det var egenfinansieret. Beløbet refunderes efter regler fastsat i lånebekendtgørelsen.</p>
Driftsbevilling	<p>Driftsbevillinger er ét-årige og gives til driftsudgifter og –indtægter. Der må ikke afholdes udgifter uden at der er bevilliget budget til</p>

	aktiviteten.
Driftsudgifter	Hovedparten af kommunens udgiftsbudget vedrører driftsudgifter. Det er udgifter udover renter, anlæg og det brugerfinansierede område. Driftsudgifterne underopdeles i: <ul style="list-style-type: none"> - Serviceudgifter - Overførselsudgifter - Udgifter til forsikrede ledige - Medfinansiering af sundhedsvæsenet - Udgifter til ældreboliger - Refusion vedr. særligt dyre enkeltsager (også kaldet SDE eller den centrale refusionsordning)
DUT	DUT står for Det Udvidede Totalbalanceprincip, der bruges til at regulere kommunernes bloktilskud. Hvert år foretager Staten en vurdering af, om en given lovgivning har økonomiske konsekvenser i enten op- eller nedgående retning. Herefter foretages en tilsvarende regulering af bloktilskuddet. Der er ikke tale om en automatik men om en forhandling mellem KL og regeringen hvert år samtidig med forhandlingen af Økonomiaftalen. DUT reguleringerne fremgår af Lov- og cirkulærepragrammet. DUT reguleringerne fordeles efter bloktilskudsnøglen og ikke efter den kommunespecifikke konsekvens af loven.
Dækningsafgift	Dækningsafgift er en af kommunens indtægtskilder. Den beregnes som en promille af grundværdierne af offentlige ejendomme og af forskelsværdierne fra erhvervsjendomme og offentlige ejendomme.
Effektivisering	Udtryk der betyder, at man leverer den samme service for færre penge eller leverer mere for de samme penge.
Faste priser	At noget er opgjort i "faste priser" betyder, at værdien er opgjort på baggrund af pris- og lønniveauet i et bestemt år. Med faste priser er det muligt at sammenligne udgifter på tværs af årene, da pris- og lønstigninger ikke er indregnet.
FLIS	FLIS er betegnelsen for kommunernes Fælles LedelsesInformationsSystem. FLIS giver mulighed for at sammenligne mange forskellige nøgletal med andre kommuner. Der er nøgletal indenfor områderne: Økonomi, Personale, Borger, Skole, Ældre, Udsatte Børn & Unge, Voksen-handicap. Derudover er flere områder på vej ind i FLIS f.eks. sundhedsområdet og Beskæftigelse. Desværre er der på visse områder udfordringer med validering af data, og systemet anvendes derfor meget forskelligt i kommunerne.
Forventet regnskab	Forventet regnskab er et estimat for det endelige regnskabsresultat. Koncernøkonomi gennemfører hver måned (på nær i januar og juli) en detaljeret budgetopfølgning sammen med områdecheferne, som resulterer i månedlige forventede regnskaber. Fire gange årligt forelægges de for udvalg og Byråd – det er pr. 28. februar, 30. april, 31. juli og 31. oktober.
Grundskyld	Grundskylden er en af kommunens indtægtskilder. Den kommer fra grundejerne i kommunen, som alle betaler en bestemt andel (grundskyldspromille) af den værdi, som grunden er vurderet til. Der findes særskilt grundskyldspromille for produktionsjord.
Hovedoversigt	Hovedoversigten er navnet på den oversigt der præsenterer hele

	kommunens budget og regnskab. Den er inddelt i: Det skattefinansierede område: Indtægter, driftsudgifter, renter, anlæg. Det brugerfinansierede område: Affaldsforsyning. Balanceforskydninger (også kaldet likviditetsforskydninger).
Indtægter	Kommunens indtægter indeholder indtægter fra skatter (indkomstskat, selvskabsskat, grundskyld, dækningsafgifter og en række mindre skatteordninger) samt tilskud fra staten (bloktilskud og andre tilskudspuljer, som tildeles i forbindelse med Økonomiaftalen samt udligningsindtægter fra andre kommuner.
Investeringsoversigt	Oversigt over samtlige anlægsprojekter, der er afsat budget til i budgetåret og i budgetoverslagsårene.
Kasse- og Regnskabsregulativet (principper for økonomisk styring)	Kasse- og Regnskabsregulativet er kommunens interne regelsæt for håndtering af økonomi, bogføring og øvrige økonomiske forhold. Kommunens regulativ er under revision, og vil blive erstattet af regelsættet "Principper for økonomisk styring", som vil blive forelagt til Byrådets godkendelse i 2018.
Kassebeholdning/kassen/kommunekassen/likviditet	Kassebeholdningen eller likviditeten er en opgørelse over kommunens samlede likvide midler, dvs. indeståender i banker og forskellige typer af værdipapirer samt kontanter.
Kassekreditregel/gennemsnitlig kassebeholdning	Efter kassekreditreglen skal en kommunes gennemsnitlige kassebeholdning over de seneste 365 dage være positiv. Der må gerne være dage med overtræk på kommunens bankkonto, men i gennemsnit over de seneste 365 dage, må der ikke være overtræk. Sker det sættes kommunen under administration. Ministeriet vil sende en varsel til kommunen, ved en gennemsnitsbeholdning på 1.000 kr. pr. indbygger.
Korrigerede budget	Det korrigerede budget er det oprindelige budget justeret for de bevillingsændringer (tillægsbevillinger), der er sket i løbet af regnskabsåret.
Langfristede lån	En kommune kan optage langfristede lån med en løbetid på op til 25 år. Som udgangspunkt kan der kun optages lån til energibesparende foranstaltninger. Derudover indeholder Økonomiaftalen mellem KL og regeringen typisk mulighed for at søge en andel i særlige lånepuljer til f.eks. særlige anlæg, effektiviseringer mv. Lånebekendtgørelsen definerer reglerne for kommunens låneoptagelse.
Langfristede lån/gæld	Kommunes langfristede gæld består af: <ul style="list-style-type: none"> • Skattefinansierede langfristede lån (som skal betales af indtægerne) • Leasingforpligtelser (som skal betales af indtægerne) • Lån vedr. ældreboliger (som betales af beboernes husleje) I opgørelser over kommunens gæld indgår som regel kun de to første punkter, da den sidste punkt er en brugerfinansieret ordning.
Leasing	Leasing er en finansieringsform, som kan anvendes i stedet for at betale en drifts- eller anlægsudgift med det samme – med andre ord en form for lån eller leje. Der findes to former for leasing: Finansiel leasing: sidestilles med lånefinansieret anskaffelse, dog med den forskel, at ejendomsretten til aktivet forbliver hos leasinggiver. Kommunen forpligter sig til at købe aktivet efter leasingaftalens ophør.

	<p>Operationel leasing: kommunen forpligter sig ikke til at købe det leasede aktiv efter leasingaftalens ophør. Leasingaftalen vil derfor stort set svare til at leje et aktiv.</p>
Ledelsestilsyn/Økonomisk Ledelsestilsyn	<p>Alle budgetansvarlige skal mindst én gang om måneden udføre økonomisk ledelsestilsyn. Ledelsestilsynet er en stikprøvekontrol af områdets posteringer med henblik på at sikre, at der indkøbes på kommunens indkøbsaftaler, konteres og udbetales korrekt, at betalingsfrister overholdes, at der er den korrekte dokumentation.</p>
Lov- og Cirkulæreprogram	<p>Lov- og Cirkulæreprogrammet er en liste over ændringer i lovgivningen på det kommunale område. Listen indeholder beregninger af de økonomiske konsekvenser, som kommunerne kompenseres med (de såkaldte DUT midler). Lov- og Cirkulæreprogrammet indgår i forhandlingerne om Økonomiaftalen mellem KL og regeringen.</p>
Løbende likviditet	<p>Den faktiske kassebeholdning kommunens har den pågældende dag.</p>
Løbende priser	<p>At noget er opgjort i "løbende priser" betyder, at værdien er opgjort i det pris- og lønniveau, der er gældende i det pågældende år. Det indeholder således pris- og lønstigninger, som måtte gælde mellem årene.</p>
Låneramme	<p>Kommunerne er underlagt begrænsninger i forhold til optagelse af lån. Den tilladte låneadgang, der benævnes kommunens låneramme opgøres i forhold til det konkrete budget og eventuelle lånepuljer som der kan ansøges om i forbindelse med Økonomiaftalen.</p>
Medfinansiering af sundhedsvæsenet	<p>Udgifter til medfinansiering af sundhedsvæsenet er ikke en del af kommunens serviceudgifter. Det er udgifter som kommunen har til sygehusvæsenet, praktiserende og speciallæger mv. Kommunernes udgifter til medfinansiering kompenseres for kommunerne samlet set via bloktilskuddet. Hvis regionernes aktivitetsniveau ikke ender med at være overensstemmende med det tildelte bloktilskud, vil kommunerne blive efterreguleret i det efterfølgende år. Efterreguleringen kan være både positiv og negativ afhængig af om regionernes aktiviteter har været større eller mindre end forudsat. Efterreguleringen opgøres pr. region og fordeles efter de enkelte kommuners bloktilskudsnøgler, og ikke efter de enkelte kommuners forbrug af sundhedsvæsenet.</p>
Mellemkommunal refusion	<p>Mellemkommunal refusion er den betaling, der sker, når kommunerne handler med hinanden i form af køb og salg af ydelser, f.eks. specialundervisning eller en anbringelse. For refusioner fra staten se "refusioner".</p>
Midtvejsregulering	<p>I forbindelse med Økonomiaftalen forhandles og udmeldes indeværende års midtvejsregulering af det budgetgaranterede område. Midtvejsreguleringen er et udtryk for de forventede ændringer af udgifterne på det budgetgaranterede område i forhold til den gældende økonomiaftale.</p> <p>Derudover sker der en midtvejsregulering, som indeholder indeværende års konsekvenser af ændringerne i Lov- og cirkulæreprogrammet.</p> <p>Endvidere kommer der en særskilt midtvejsregulering i forhold til</p>

	<p>beskæftigelsestilskuddet, som vedrører de forsikrede ledige.</p> <p>Alle beløb som indgår i midtvejsreguleringen afregnes samlet i perioden oktober-december i det pågældende budgetår med 1/3-del pr. måned.</p>
Moms (skat-moms/købs-moms)	Moms betyder "meromsætningsafgift". Der sondres i det Kommunale Budget- og Regnskabssystem mellem to former for moms. Skat-moms er moms, der afregnes med SKAT i forbindelse med momsregistreret virksomhed i kommunen (f.eks. kantineordning). Købsmoms er moms der indgår i den mellemkommunale momsrefusionsordning, som også er en del af bloktilskuddet.
Nettoanlæg	Nettoanlæg er summen af såvel anlægsindtægter som -udgifter.
OPP / Offentligt Privat Partnerskab	OPP eller Offentligt Privat Partnerskab er en type offentlig-privat samarbejde, der er kendetegnet ved at projektering, etablering, drift og vedligeholdelse er samlet i én kontrakt mellem en offentlig udbyder og en privat leverandør. Ofte indgår finansieringen af projektet også. I et OPP varetager den private virksomhed anlægsarbejdet og den efterfølgende drift og vedligeholdelse af det offentlige anlæg. Risikoen overdrages således til den private virksomhed, som til gengæld har indregnet dette i prisen, hvorfor prisen med alt sandsynlighed er højere end det kommunen selv kunne bygge og vedligeholde anlægget for. OPP projekter skal således kun vælges, når der er stor risiko forbundet hermed. Vælges der OPP skal der deponeres et beløb svarende til anlægsudgiften.
Oprindeligt budget	Det oprindelige budget er det budget, der vedtages af Byrådet i forbindelse med budgetvedtagelsen for det kommende år. Dette skal ske senest 15. oktober hvert år.
Overførselsadgang	For at sikre fleksibilitet i de økonomiske disponeringer, er der overførselsadgang af budgetter mellem årene. Reglerne for overførsel mellem årene er fastsat i Principper for økonomisk styring.
Overførselsudgifter	Overførselsudgifterne på beskæftigelsesområdet er ikke en del af kommunens serviceudgifter. Det er eksempelvis udgifter til kontanthjælp, sygedagpenge, førtidspension, forsikrede ledige, fleksjob/ledighedsydelse, boligstøtte, aktivering mv. Nogle af udgifterne er budgetgaranterede, mens andre ikke er. Udgifterne kaldes også lovbundne udgifter, da de følger af lovfastede retningslinjer.
Primo likviditet	Den kassebeholdning som kommunen har ved indgangen af et år.
Pris- og lønskøn/Pris- og lønfremskrivning/PL	Pris- og lønskøn er udtryk for, hvor meget priserne og lønningerne forventes at stige i kommende år, hvis man skal kunne "købe" det samme. KL udarbejder hver år skøn over, hvor store stigningerne bliver på priser og lønninger. KL's skøn for pris- og lønfremskrivning anvendes til at fremskrive budgettet.
Refusioner fra staten: Refusioner vedr. særligt dyre enkeltsager (også kaldet SDE eller den centrale refusionsordning) og statsrefusion	Refusioner fra staten er tilbagebetalinger, som kommunerne modtager af staten på grundlag af konkret afholdte udgifter på særlige områder. Statsrefusioner gives i forhold til visse ydelser –særligt under lovgivningen på beskæftigelsesområdet. Derudover kan en kommune modtage refusion vedr. enkelte borgere eller flerbørnsfamilier, som har udgifter efter Serviceloven, der samlet set overstiger et fastsat

	<p>beløb. Der findes også mellemkommunale refusioner, som er defineret under Mellemkommunale refusioner.</p> <p>På nær refusioner vedr. særligt dyre enkeltsager, indgår refusionerne som en del af serviceudgifterne. Refusioner vedr. særligt dyre enkeltsager er dog sin egen udgiftstype.</p>
Regnskab/Årsregnskab	<p>Kommunerne skal hvert år udarbejde et regnskab, der overholder de krav, ministeriet har til et kommunalt regnskab. Regnskabet viser kommunens udgifter og indtægter for det pågældende år samt en opgørelse af forbruget i forhold til budgettet. Budgetåret lukker pr. 31. december. Der er dog en kortere supplementsperiode i januar, hvor man kan nå at bogføre regninger, der hører til i det foregående år. Regnskabet udarbejdes på udvalgsniveau, og behandles i hvert udvalg og samlet i både Økonomiudvalg og Byrådet. Regnskabet offentliggøres, når det er godkendt af Byrådet. Revisionen (et eksternt firma) gennemgår også regnskabet, og har mulighed for at komme med bemærkninger.</p>
Resultat af ordinær drift	<p>Resultatet af den ordinære drift er det samme som den strukturelle balance og beregnes som driftsindtægter (skatter og tilskud/udligning) minus nettodriftsudgifter og renter.</p>
Rådighedsbeløb	<p>Rådighedsbeløbet er det beløb, som der er afsat i et hvert budgetår til et anlægsprojekt. At der er afsat et rådighedsbeløb er ikke ensbetydende med, at anlægsprojektet må igangsættes. Før det må igangsættes, skal der udover et rådighedsbeløb også foreligge en anlægsbevilling (også kaldet en frigivelse af rådighedsbeløbet).</p>
Selvbudgettering	<p>I budgetlægningen af kommunens indtægter, kan kommunerne vælge følgende grundlag for udskrivningsgrundlaget</p> <ul style="list-style-type: none"> • det statsgaranterede (også kaldet statsgarantien) eller • et eget skøn over udskrivningsgrundlaget (kaldet selvbudgettering). <p>Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag er beregnet af Indenrigsministeriet på baggrund af det senest opgjorte indkomstår, der typisk ligger 3 år forud for budgetåret. Udskrivningsgrundlaget fremskrives med den forventede økonomiske vækst på landsplan og eventuelle skattemæssige ændringer. Vælger kommunen det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, vil kommunen få udbetalt indkomstskatteindtægter i henhold til dette udskrivningsgrundlag ganget med kommuneskatteprocenten.</p> <p>Vælger kommunen at basere budgetlægningen på sit eget skøn over udskrivningsgrundlaget, vil den få udbetalt den indkomstskat af Indenrigsministeriet i som svarer det dette udskrivningsgrundlag ganget med kommuneskatteprocenten. Tre år efter budgetåret vil der dog ske en efterregulering af kommunens indkomstskatteindtægter i forhold til det som blev det faktiske udskrivningsgrundlag i det pågældende indkomstår. Samtidig vil der ske en regulering af udlignings- og tilskudsordningen for det pågældende år. Valget af eget skøn for udskrivningsgrundlaget er derfor forbundet med en risiko for</p>

	<p>efterfølgende at få en negativ efterregulering. Ved valg af statsgaranti foretages ingen efterregulering 3 år efter. Det er det, der ligger i at være garanteret de udmeldte beløb for budgetåret (statsgaranti).</p>
Servicebufferpulje	<p>Servicebufferpuljen er en pulje, som er afsat for at undgå straf, hvis de budgetterede serviceudgifter skulle blive overskredet i regnskabsåret. At afsætte en servicebufferpulje er derudover med til at sikre en større serviceramme næste år.</p>
Serviceniveau	<p>Serviceniveauet angiver på hvilket niveau, en given opgave skal løses. Serviceniveauet er de fleste steder politisk fastlagt. På nogle områder – særligt ydelsesområdet er serviceniveauet dog lovbundet.</p>
Serviceramme	<p>Hvert år aftales niveauet for den kommunale økonomi mellem KL og Finansministeriet. Her aftales et samlet tal for de kommunale serviceudgifter. På baggrund af dette tal udmelder KL en såkaldt teknisk serviceramme til den enkelte kommune, der indikerer hvor stor en del af de samlede serviceudgifter, den enkelte kommune må bruge. Fordelingen sker ud fra forrige års budgetterede serviceramme tillagt ændringer som følge af økonomiaftalen herunder lov- og cirkulæreprogrammet.</p>
Servicereduktion/Besparelse	<p>Udtryk der betyder, at man leverer mindre service og til gengæld bruger færre penge.</p>
Serviceudgifter	<p>Serviceudgifter indeholder stort set alle driftsudgifter. Undtagelserne er følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overførselsudgifter • Udgifter til forsikrede ledige • Medfinansiering af sundhedsvæsenet • Udgifter til ældreboliger • Refusioner vedr. særligt dyre enkeltsager (også kaldet SDE eller den centrale refusionsordning)
Skattefinansierede område Skattefinansieret gæld	<p>Der skelnes i den kommunale økonomi mellem det skattefinansierede område og det brugerfinansierede område. Affaldsområdet er fuldt brugerfinansieret via opkrævninger for affaldsordningerne. Alle andre områder er skattefinansierede områder, som løbende finansieres af kommunens indtægter. Ældreboliger indgår i den skattefinansierede økonomi, men over årene, betales alle udgifter til opførsel og drift af bygningerne og områderne omkring af husleje, hvorfor de over årene reelt også er brugerfinansierede. Som følge af ældreboligernes særlige karakter, skelnes der i kommunes gæld således også mellem skattefinansieret gæld (som skal betales af indtægerne) og gæld vedr. ældreboliger (som betales af beboernes husleje).</p>
Skattesanktioner	<p>Siden 2001 har regeringen håndhævet et stop for væksten i bl.a. den kommunale indkomstskat. Det betyder, at den samlede skatteudskrivning i kommunerne ikke må overstige niveauet fra året før. Siden 2009 har regeringen reguleret skatteudskrivningen i kommunerne ved hjælp af en skattesanktion. Sanktionen indeholder en bestemmelse om, at hvis kommunerne samlet set øger skatteudskrivningen ift. året før, vil der ske en modregning i bloktilskuddet svarende til størrelsen af skattestigningen. Hvor en skattestigning kun er til gavn for den pågældende kommune, vil reduktionen i bloktilskuddet reducere alle kommuners bloktilskud.</p>

Statsgaranteret udskrivningsgrundlag/Statsgaranti	Se "Selvbudgettering".
Strukturel balance	Den strukturelle balance er det samme som "Resultat af ordinær drift" og beregnes som Indtægter (skatter, tilskud og udligning) fratrukket nettodriftsudgifter og renter.
Tekniske korrektioner	Tekniske korrektioner er et begreb, der anvendes i forbindelse med budgetprocessen. Tekniske korrektioner betyder, at budgettet korrigeres uden politisk behandling. Tekniske korrektioner kan fx være korrektioner som følge af lov og cirkulæreprogrammet, konsekvenser af allerede truffne byrådsbeslutninger, omplaceringer mellem udvalg og lignende.
Tillægsbevilling	En tillægsbevilling er en mer- eller mindrebevilling, der gives i budgetåret som en korrektion af det vedtagne budget (oprindeligt budget). Det oprindelige budget tillagt eventuelle tillægsbevillinger kaldes det korrigerede budget.
Tilskud og udligning	På grund af de store forskelle mellem kommunerne, både i finansieringsmuligheder og i udgiftsbehov, eksisterer der et udligningssystem mellem kommunerne. Systemet har til formål at skabe nogenlunde ens vilkår for kommunerne, så det i højere grad er lokale prioriteringer, der er årsagen til forskelle i kommunernes serviceniveau. Tilskuds- og udligningssystemet består af et bloktilskud samt en række udligningsordninger.
Udgifter til forsikrede ledige	Udgifter til forsikrede ledige er ikke en del af kommunens serviceudgifter. Det er udgifter til A-dagpenge og beskæftigelsesindsats til forsikrede ledige (borgere der er medlem af en A-kasse).
Udgifter til ældreboliger	Udgifter til ældreboliger er ikke en del af kommunens serviceudgifter. Udgifter til ældreboliger er udgifter forbundet med bygningsdriften af ældreboligerne og driften af de omkringliggende områder. Udgifterne finansieres af beboernes huslejebetalinger. Eftersom afdrag og renter på lånene i ældreboligerne ikke indgår under "udgifter til ældreboliger", men under hhv. balanceforskydninger og renter i det kommunale regnskab, er summen af udgifter og indtægter under "udgifter til ældreboliger" en samlet indtægt, som over årene svarer til de samlede afdrag og renter. Drift af selve plejecentret (lønninger mv. til plejen af borgerne) er en serviceudgift.
Udligning/Udligningsordning	Udligning skal sikre de enkelte kommuners mulighed for at yde et gennemsnitligt serviceniveau med en gennemsnitlig skatteprocent. Populært sagt: at rige kommuner (kommuner med højt beskatningsgrundlag) yder et udligningsbidrag til fattige kommuner (kommuner med lavt beskatningsgrundlag), og at kommuner med et højt udgiftsbehov (objektivt set) får tilskud fra kommuner med lavt udgiftsbehov. Der findes en landsudligning, en hovedstadsudligning og en ordning for kommuner med højt strukturelt underskud.
Udskrivningsgrundlag	Udskrivningsgrundlaget er alle skattepligtige indkomster minus personfradrag i hele kommunen. Altså det grundlag, som direkte kan

	ganges med kommuneskatteprocenten for at få kommunens indkomstskatteprovenu.
Udskrivningsprocent	Udskrivningsprocenten er den årligt fastsatte procentsats, med hvilken der udskrives indkomstskat til kommunen.
Ultimo likviditet	Den kassebeholdning som kommunen har ved udgangen af et år.
Ændring i likvide aktiver	Ændring i likvide aktiver er bundlinjen i kommunens regnskab. Den fortæller hvor meget mere eller mindre likviditet kommunen har fået i det pågældende år (eller forventes at få, hvis det er budgettet).
Økonomiaftale	Hvert år i juni indgår KL og regeringen aftale om rammerne for kommunernes økonomi det efterfølgende år. Forhandlingerne starter på embedsmandsniveau i foråret og ender med politiske forhandlinger i midten af juni. Resultatet af forhandlingerne er Økonomiaftalen/ Kommuneaftalen. Aftalen indeholder dels rammer for kommunernes service-, overførsels- og anlægsudgifter, dels eventuelle ordninger om skattestigninger, særlige låne- og tilskudspuljer og fastsættelse af bloktilskud. Herudover indgår der typisk en række aftaler mellem KL og regeringen om kommunernes opgaver det efterfølgende år, f.eks. om effektiviseringsprojekter, udviklingskrav, samarbejdsfora mv.
Økonomisk politik	I Halsnæs Kommune er der vedtaget en økonomisk politik, som sætter rammerne for overordnede økonomiske forhold vedr. likviditet, gæld mv.